



A személyes információ- szervezés (PIM) és a mobil eszközök

NAGY Gyula

A 2010-es év decemberi Tudományos és Műszaki Tájékoztatásában jelent meg egy összefoglaló tanulmány a személyes információszerzésről, amely részletesen ismertette a PIM fogalmát (a PIM betűszó a personal information management kifejezés rövidítése), helyzetét és területeit.¹ Az íromány második fele pedig gyakorlati tippekkel és tapasztalatokkal szolgált. Jelen írás is inkább ezekre a gyakorlati vonatkozásokra koncentrál, mégpedig az eszközök, azon belül is főleg a mobil eszközök (okostelefon, táblagép) oldaláról megközelítve a kérdést, hiszen napjainkban ez a legforróbb terület a személyes információszerzésben.

Bevezető

Mindenki által ismert tény, hogy az informatika terén a XX. század második felében lezajlott fejlődés mekkora mértékű, és milyen hihetetlen tempójú volt. Ez a fejlődés az elmúlt 60–70 év alatt teljesen megváltoztatta a világot. A mobilkommunikációban lezajló fejlődés még ennél is sokkal gyorsabb volt, hiszen 15–20 év alatt sikerült az informatikai forradalomhoz hasonló nagyságrendű ugrást elérni, amely legalább annyira megváltoztatta az életünket, mint a számítógépek elterjedése. Természetesen a két folyamatot balgaság volna teljesen különválasztani egymástól, hiszen számos szinergia figyelhető meg a két terület között. A korábbi forradalom tulajdonképpen előkészítette a terepet az utóbbi

számára, lehetővé téve, hogy az jóval rövidebb idő alatt végbemenjen. (A „végbemegy” kifejezés igazából nem is helytálló, hiszen egy befejeződött állapotot sugall, pedig látnunk kell, hogy ezek a folyamatok nem álltak le, éppen ellenkezőleg, napjainkban tombolnak leginkább.) Fokozottan igaz ez a mobil eszközök világára! Könyvtárosként talán bele sem gondolunk, hogy ezek a mára teljesen hétköznapivá vált eszközök milyen szorosan kapcsolódnak fő feladatunkhoz, az információkezeléshez.

Az írás elsősorban a személyes információk menedzselésére kíván szorítkozni. Nyilvánvaló, hogy a könyvtárakban nem ez jelenti a különféle mobil eszközök fő felhasználási területét, hanem inkább az elektronikus olvasás és a különféle folyóiratok, illetve más dokumentumtípusok elektronikus megjelenítésének biztosítása. Írásom akár erről is szólhatna, azonban erről a témáról már jó néhány tanulmány született, ezért inkább a PIM-es vonatkozásokra szeretnék koncentrálni. Egyébként is hiszem, hogy könyvtárosként fejlesztenünk kell az emberek információkezelési kompetenciáját, így teljesen kézenfekvő volt a téma kiválasztása.

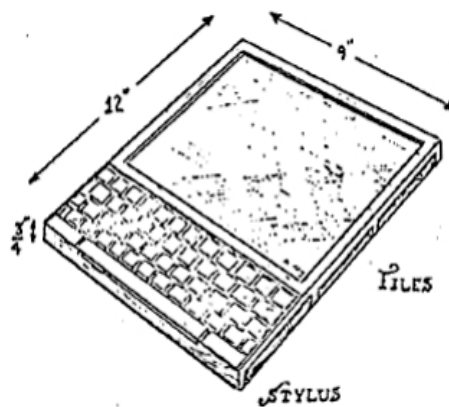
Két összefonódó betűszó: PIM és PDA

Ha megvizsgáljuk a PIM és a különféle mobil eszközök kapcsolatát, akkor mindenképpen a PDA-k (personal digital assistant) megjelenésével kell kezdenünk, hiszen ezek voltak az első olyan hordozható eszközök, amelyek fő szolgáltatása éppen a személyes információszerzés hatékonyabbá tétele volt.

A magyar Wikipedián található cikk nagyon szépen bemutatja ezeknek az eszközöknek a fejlődéstörténetét, az a ritka eset fordul elő ugyanis, hogy a magyar változat jóval gazdagabb és informatívabb, mint az angol nyelvű, ezért bátran hivatkozom rá: A PDA kifejezés először 1992. január 7-én hangzott el a Las Vegas-i Consumer Electronic Show-n (ahogy az első CES, azaz 1967 óta sok más kategóriateremtő újdonság).

John Sculley, az Apple akkori vezérigazgatója nyitóbeszédében bejelentette a Newton platformot és ismertette egy tipikus „personal digital assistant” ismérveit. Azonban a hordozható számítógépek elve ennél már jóval korábban, az első CES-t követő évben, azaz 1968-ban felmerült: *Alan Kay*, a Xerox PARC kutatója ekkor dolgozta ki ugyanis a Dynabook koncepcióját. Tulajdonképpen ennek modern megvalósításai a mostani táblagépek. Természetesen a '70-es és '80-as években is voltak hasonló eszközök megteremtését célul tűző törekvések, azonban ezeket nem mutatom be részletesen, hiszen a hivatkozott oldalon megtalálhatóak. A következő komolyabb mérföldkő 1996-ra tehető: ekkor jelentkezett ugyanis a Palm az első valóban sikeres kézi-számítógép-modelljével, ami a Palm Pilot 1000 névre hallgatott. Ugyanebben az évben a Nokia bemutatta az első PDA-képességekkel bíró mobiltelefonját, a Nokia 9000 Communicator-t, amely később a legtöbb példányban eladott PDA-vá nőtte ki magát.² Tulajdonképpen ez a készülék indította el azt a konvergenciát, amely végül a PDA-k halálát okozta.

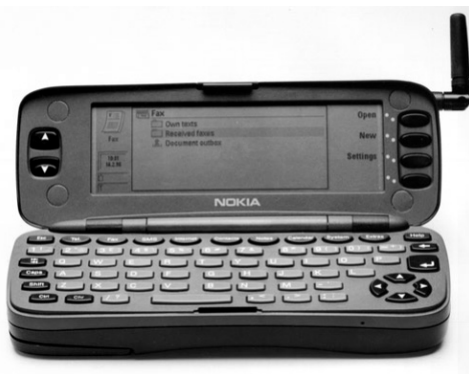
A PDA-k alapkonceptiója a kezdetektől fogva a legfontosabb PIM funkciók kiszolgálása volt, erre utal az is, hogy a készülékek legfontosabb alapszoftvereit a PIM betűszóval jelölték. A négy legfontosabb alkalmazás, ami a gyártótól függetlenül minden gépben megtalálható volt: a naptár, a címjegyzék, a tennivalók és a jegyzetkönyv.



A Dynabook vázlat³



Palm Pilot 1000⁴



Nokia 9000 Communicator⁵

Okostelefonok

Igazság szerint a PDA-k mint hordozható miniszámítógépek nem futottak be óriási sikert, azonban vitathatatlanul van egy nagy érdemük, mégpedig az, hogy kitaposták az utat az okostelefonok megjelenése előtt. A technológia fejlődésével ugyanis lehetővé vált, hogy az általuk biztosított funkciók kompromisszumok nélkül beépüljenek a mobiltelefonok hagyományos szolgáltatásai közé. Tulajdonképpen e funkciók integrálásával, illetve a mobiltelefonok internet-hozzáférési képességének megjelenésével született meg a „smartphone” kategória. Ezen kategória első jeles képviselőjének a 2007-ben az Apple által piacra dobott iPhone-t tekintjük. Bár előtte is léteztek már okostelefonnak mondott készülékek, azonban ez váltotta ki azt a robbanást, amely mára odáig jutott, hogy hamarosan több okostelefon lesz használatban, mint hagyományos.

Az Apple az úttörő szerep felvállalásával jelentős versenyelőnyre tett szert, azonban a konkurens gyártók sem ültek a babérjaikon, hiszen hamar rájöttek, hogy az okostelefonok jelentik a mobiltelefonok evolúciójának következő állomását. Először a Google reagált és 2008-ban kihozta az első Android rendszerű készüléket, a G1-et. Az azóta eltelt 3 évben sikerült legyőznie az Apple-t, hiszen a legújabb hírek alapján kétszer annyi androidos készüléket adtak el, mint iOS rendszerűt (40% vs. 18%).⁶ A harmadik nagy operációs rendszerként a Microsoft

megoldása látszik felzárkózni, azonban ők egyelőre még kisebb fáziskésésben vannak. Érdekességként megjegyzendő, hogy szintén lemaradt az elmúlt évtized legnagyobb készülégyártója, a Nokia. A két későn ébredő cég most egymással szövetkezve próbálja megtörni a Google és az Apple hegemoniáját.

Az Android sikere mögött többek között az áll, hogy készülék-

és gyártófüggetlenül nyújt hasonló felhasználói élményt. Mindezt sokkal nyitottabban teszi, mint a konkurens mobil operációs rendszerek. Ráadásul az Android az olcsóbb árszegmensben is elérhető, terjedési sebességét ez is erősen befolyásolja. A Google célja egy nyílt forráskódú, rugalmas, könnyen alakítható rendszer elkészítése volt. Tervük bevált, hiszen a programcsomag rendkívül széles körben elterjedt, és a népszerűvé válással a fejlesztés még inkább felgyorsult.

A PDA-kon már jól bevált PIM-es képességek kivétel nélkül beépültek az okostelefonok funkciói közé. Az ezeken futó mobil operációs rendszerek alapfilozófiája a korlátlan és szabad bővíthetőség, amelyet a számtalan, internetről letölthető alkalmazás telepítésének lehetőségével valósítanak meg. Így nem vagyunk rákényszerítve arra, hogy a beépített megoldásokat használjuk, hiszen bármilyen alkalmazást szabadon telepíthetünk az online alkalmazásboltokból (például: Apple AppStore, Android Market). Ezt a témánkra vetítve úgy kell elképzelni, hogy lehetőségünk van kiválasztani a számunkra ideális naptárat, feladatlistát vagy bármilyen egyéb információkezelő alkalmazást. Ez hihetetlen mértékben ki tudja tágítani saját információszerzésünk lehetőségeit. Emellett természetesen maguk a mobil eszközök is szolgálnak beépített gyári alkalmazásokkal, amelyek alapvetően szintén ki tudják elégíteni az általánosan felmerülő PIM-es igényeket.



Első generációs iPhone⁷



Az első androidos készülék (G1)⁸



iPhone5 koncepció⁹



Google Nexus Prime koncepció¹⁰

Szinkronizáció

Köztudottan a szinkronizáció a PIM egyik alappillére, így kénytelenek vagyunk itt is foglalkozni ezzel a megkerülhetetlen területtel. Szerencsére az okostelefonokon működő operációs rendszerek már automatikusan megoldják ezt a kérdéskört, szinte észre sem vesszük és a háttérben már minden szükséges adatcsere lezajlott. A szinkronizáció olyan helyen valósul meg a legszebben, amiről elsőre talán nem feltétlenül gondolnánk, hogy igazából erről a folyamatról van szó. Az elektronikus levelezés már annyira magától értetődő és mindennapos dologgá vált, hogy természetesnek vesszük, hogy „csak úgy” elérhetőek a leveleink bármilyen eszközön. Elég megadnunk az e-mail fiókunk belépési adatait és a különféle készülékeken szolgáltatást teljesítő rendszerek innentől kezdve teljesen kézenfekvő és automatikus módon fogják kezelni teljes levelezésünket. Helyes beállítások esetén ugyanazokhoz a levelekhez férünk hozzá, mint ha számítógépünkön böngészznénk a postafiókunkat. Ha ott törölünk valamit, akkor az összes, szinkronizációban résztvevő helyről el fog tűnni. Szerencsére ez az új levelek létrehozására is érvényes, ha a telefonon írunk egy e-mailt, ak-

kor az az összes általunk használt gépen be fog kerülni az elküldött levelek közé.

A szinkronizálás alapvetően a címjegyzékek területéről indult, magától értetődő tehát, hogy napjainkban is jól teljesít ezen a területen. Egy másik mobiltelefonról importált telefonszámaink mellett lehetőségünk van arra, hogy az e-mail fiókunk címei, illetve a Facebook fiókunkból vett adatok is bekerüljenek a címlistánkba. Így például viszonylag könnyen megoldható, hogy a telefonkönyvben ismerőseink fotója is szerepeljen minden, velük kapcsolatos adattal együtt. Mindez persze teljesen automatikusan, és több készüléken párhuzamosan megvalósítva, hiszen éppen ebben áll a szinkronizáció lényege.

Végül a szinkronban lévő adatbázisok egyik leghasznosabbikáról, a határidőnaplóról szólnék néhány szót. Talán ez az alkalmazás igényli leginkább a mindig rendelkezésre álló, naprakész adatokat. Szerencsére a mobil operációs rendszerek tervezőinek nagyon jól sikerült megoldaniuk ezt a kérdéskört. Egyetlen naptárunk van a „felhőben”, amit ugyanúgy elérünk mobilunkról, munkahelyi gépünkéről vagy otthoni laptopunkról, esetleg táblagépünkéről. A rendszerbe beléptetett eszközök folyamatosan szinkronizálnak egymással, így állandóan naprakészen tartják bejegyzéseinket.

PIM területek és példaalkalmazások androidos okostelefonra

Innentől kezdve áttérnék egy konkrét rendszer bemutatására, hiszen az írás csak így válhat gyakorlati jellegűvé. Mivel hazánkban az Android a legelterjedtebb mobil operációs rendszer és mivel én is ezt használom, ezért erről a rendszerről fogok írni. Egy-egy konkrét alkalmazás bemutatásával inkább a lehetőségeket szeretném felvillantani az adott szoftver népszerűsítése helyett. Egy-egy témára ugyanis nagyon sok variáció létezik, ezért nem szeretnék önkényesen kiemelni egy-egy üdvöztőnek tartott megoldást. Ennek ellenére mégis kénytelen vagyok konkrét szoftverekről beszélni, hiszen csak így tárulnak fel a platform lehetőségei az érdeklődők számára. Azonban már csak azért sem szabad szentírásnak venni a bemutatott példákat, mert ezek akár pár hónap elteltével könnyen túlhaladottá válhatnak egy-egy szorgos és kreatív fejlesztő jóvoltából. Ehelyett inkább az ökoszisztémában rejlő lehetőségekre koncentráljunk! Arra, hogy hogyan tudjuk okostelefonunk vagy táblagépünk segítségével még jobban szervezni és kényelmesebbé tenni személyes információs környezetünket.

E-mail: Mivel egy androidos telefon használatához már alaphoz ajánlott egy Google fiók használata, így kézenfekvő, hogy a Gmailt használjuk levelezőalkalmazásként. Ha más szolgáltatónál is van e-mail címünk, vagy például munkahelyi levelezésünket is szeretnénk használni, akkor erre több megoldás létezik. Nézzük ezeket sorjában! A legegyszerűbb, és külön beállítást nem igénylő eset, hogyha a különböző címeket a hozzájuk tartozó webmailes felületen érjük el (már ha létezik ilyen). Ennek előnye, hogy semmit sem kell beállítanunk, csak be kell lépni a webmail rendszer URL címén, ugyanúgy ahogyan egy asztali számítógép esetében tennénk. A módszer hátulütője, hogy annyi helyre kell bejelentkezzük, ahány e-mail címünk van,



illetve az új leveleinkről sem kapunk azonnali értesítést. A következő lehetőség, hogy az összes címet átirányítjuk a Gmail-es fiókunkba és vendégfiókként hozzá is adjuk őket, így a továbbiakban ezekről a címekről innen is tudunk majd e-mailt küldeni. Szerencsére itt már nem jelentkeznek az előző módszernél felvázolt hátrányok. A megfelelő beállítások elvégzése után a rendszer automatikusan jelzi a beérkező leveleket, mindegy, hogy melyik címünkre kaptuk azokat. A harmadik módszer egy alternatív levelezőkliens telepítését jelenti. Itt nem kell semmit sem átirányítani, viszont szükség van az egyes címek bejelentkezési adatainak megadására. PIM-es szempontból mindenképpen a második, vagy a harmadik módszert javaslom. Ajánlott alternatív, androidos levelezőkliensek Gmail helyett: K-9 Mail, Enhanced Email, Improved Email.

Címjegyzék: A gyári megoldás szintén jól teljesít, például lehetőségünk van arra, hogy hagyományos telefonkönyvként használjuk a szoftvert, azaz a kapcsolatokat csak a telefonon vagy csak a SIM kártyán tároljuk. Emellett azonban lehetőség van a Google Címtár integrált használatára is, ami azt jelenti, hogy egyetlen, felhőben tárolt címlistánk van, ami tartalmazza az összes, szinkronizációba beléptetett eszközünkről származó adatot. Ennek vannak előnyei, ugyanakkor néhány hátránya is. Az előnyök között említeném meg, hogy elég egyetlen listát karbantartani és figyelemmel kísérni, az mégis elérhető minden eszközünkön, és a külön biztonsági mentésre sem kell odafigyelniük. Ezek az előnyök igazából minden szinkronizált adatbázisnál jelentkeznek, ahogyan ez a korábbi részben már bemutatásra került. Személyes tapasztalatom alapján sajnos a megoldásnak van egy olyan hátránya, hogy a különböző helyről származó névjegyek bizonyos mértékig összekeverednek, ami akár zavaró is tud lenni. Értem ez alatt, hogy például a telefonkönyvbe bekerülhetnek olyan partnerek nevei, akikkel csak e-mailezni szoktunk, így feleslegesen felűsítjük a telefonban található névjegyek listáját, ami egy-egy hívásnál zavaró lehet. Természet-



sen ezek a problémák kis odafigyeléssel kivédhetőek, mindenképp arra kell vigyázni, hogy mielőtt elkezdjük használni a Google Címtárat, tegyük azt rendbe, és tisztítsuk meg az évek során automatikusan felgyülemlett bejegyzésektől. Emellett javasolt csoportokat létrehozni, hogy az egyes elemeket logikusan el tudjuk egymástól különíteni. Hasonló probléma adódhat a Facebookos integráció bekapcsolásakor (mivel erre is lehetőségünk van). Az elején még hasznosnak tűnhet a dolog, hiszen a rendszer automatikusan letölti a Facebookról ismerőseink profilképeit és hozzáfűzi a névjegyekhez. Azonban amikor rájövünk, hogy olyan emberek is bekerültek a kontaktlistánkba, akiknek nem feltétlenül kellene ott lenni, akkor már bosszantóvá tud válni a dolog és inkább kikapcsoljuk ezt a funkciót. Ha valaki elveti névjegyeinek Google fiókkal való szinkronizációját, PIM-es jótanácsként akkor is mindenképp ajánlott azok lementése, mivel telefonunk bármikor elveszhet, illetve tönkremehet, tehát mindenképp érdemes előre gondolkodni, és kivédeni egyik legfontosabb kapcsolati listánk elvesztését. A beépített címjegyzék mellett természetesen lehetőség van mások használatára is (az okostelefonok emlegetett előnye). Alternatív alkalmazások: GO Contacts, Contapps Contacts.

Határidőnapló: Magától értetődően ezen a területen a Google Calendar a beépített alkalmazás, amely már a hagyományos számítógépes környezetben is nagyon jól teljesített. A mobiltelefonokon talán még jobban megállja a helyét, úgy tűnhet, mintha már eleve ilyen felületre tervezték volna. Sokkal könnyebben be tudja tölteni ugyanis funkcióját, hiszen okostelefonunk mindig nálunk van, így bármikor be tudjuk jegyezni a fontos dolgokat naptárunkba. Így az elektronikus megoldás teljesen ki tudja váltani a hagyományos papíralapú határidőnaplót, sőt annál jóval többet nyújt bizonyos extrafunkciókból fakadóan (SMS értesítés, figyelmeztető jelzés, megoszthatóság, stb.). Lassan kicsit



már kezd unalmassá válni, de itt is óriási szerep jut a folyamatos szinkronizációnak, hiszen itt is egyetlen, központi, felhőben tárolt naptárat érünk el az összes általunk használt eszközről. Ennek előnyeit nem kell újra hangsúlyozni, hiszen már számtalanszor tárgyaltuk. A Google Naptár alapfunkcióit szintén nem szeretném részletesebben tárgyalni, azonban ennek ellenére mindenkit biztatok a szolgáltatás kipróbálására, mert valóban egy nagyszerű és a személyes információink szervezését jelentősen megkönnyítő lehetőségről van szó, különösen, ha kihasználjuk az okostelefonunk által nyújtott lehetőségeket is. Természetesen a Google hivatalos naptáralkalmazása mellett léteznek alternatívák, azonban jellemzően ezek is a Google Calendarból veszik az adatokat. Funkcionalitásukat tekintve azonban nyújthatnak többet, ezért ajánlanék pár alternatívát. Arról nem is beszélve, hogy ezen a területen nagy divatnak örvendenek a különféle widgetek, amelyek a kezdőképernyőn is megjelenítik határidőnaplónk időben releváns bejegyzéseit. Alternatívák: Jorte, Calendar Pad, Touch Calendar Free, Smooth Calendar, Calendar GOWidget.

Tennivalók: Különálló gyári androidos alkalmazás nem létezik erre a feladatra, azonban a naptár megfelelő nézetben használható ilyesféle módon. Igazából a cég működtet egy Google Tasks nevű szolgáltatást erre a célra, de sajnos ez nem az igazi, a telefonos támogatása pedig csapnivaló. A jegyzetelő alkalmazás szintén ki tud elégíteni kisebb igényeket, azonban akiknek nem elegendőek ezek a felemás megoldások az Android Marketen található kiváló tennivaló listákat. A legnépszerűbbek: Jorte, Astrid Task, ColorNote, GTasks, Taskos To Do List. Ezek közül jó néhány widget jellegű funkciót is be tud tölteni, hiszen a tennivalóknál kiemelt szempont, hogy mindig szem előtt legyenek.



Jegyzetek: A beépített szoftverről nem szólnék (ami egyébként mobiltelefon gyártónként sokszor eltérő), hiszen az általában a kötelező funkciót hozza, azonban túl sok extrával nem szolgál. Ehelyett inkább néhány alternatív alkalmazásra hívnám fel a figyelmet. Ezek közül a legegyszerűbb, már-már fapados megoldás az AK Notepad, körülbelül ugyanazt a szintet hozza, mint a beépített szoftverek. Akkor javasolt a használata, ha nincs erre a célra telepített gyári alkalmazás, viszont számunkra bőven elég egy egyszerű program. A második alkalmazás talán az egyik legnagyobb klasszikus a témában, és az Evernote névre hallgat. Legnagyobb erénye a cloud képességekből és a szinkronizálás kihasználásából adódik. A Springpad hasonlóan nagy tudású alkalmazás, amelyet szintén érdemes kipróbálni. Itt jegyezném meg, hogy sokszor ugyanarra a feladatra érdemes több alkalmazást is feltelepíteni és kipróbálni, mivel tapasztalataim szerint az androidos alkalmazások világára fokozottan igaz az ízlések és pofonok különbözőségéről szóló közmondás.



Hírcsatornák: Szerencsére az általunk követett weboldalak legfrissebb cikkeinek és bejegyzéseinek monitorozására számtalan alkalmazás áll rendelkezésre, elég ha csak a korábbi cikkben részletesen bemutatott iGoogle-re gondolunk. Mivel egy sima weboldalról van szó, ezt bármilyen internetképes eszközön el tudjuk érni egy böngészőalkalmazás segítségével. Azonban ha valaki a kényelmesebb, direkt a kisebb képernyőre optimalizált megoldásokat részesíti előnyben kedvenc internetes oldalai követésére, akkor ő is jó néhány megoldás közül válogathat. Ahogy sok más területen, a legelterjedtebb itt is a Google saját megoldása, a Google Reader. Eredetileg ez egy online webalkalmazásként indult, azonban haladva a korról, profi mobil kliens is készítették a szolgáltatáshoz, amelyet bátran merek ajánlani mindenkinek. A másik tippem a Pulse News nevű applikáció, amely szintén egy



minden igényt kielégítő alkalmazás tud lenni a megfelelő feedek beállítása után.

Könyvjelzők: Manapság a külön könyvjelző kezelő alkalmazások, illetve a különféle könyvjelzők kezelését és megosztását lehetővé tévő online megoldások valamelyest a háttérbe szorultak, mivel a legújabb, széles körben elterjedt böngészőkbe (pl. Chrome, Firefox) beépült a könyvjelzők szinkronizálásának lehetősége, így nincs szükség külön alkalmazásokra ezen feladathoz. Ezek a böngészők már elérhetőek a nagy mobilplatformokra is, így a könyvjelzők folyamatos szinkronjának fokozottan megnő a jelentősége. Ezt a funkciót külön be kell kapcsolni, ha ez egyszer megtörtént, akkor a számítógépen tárolt könyvjelzők hozzáférhetővé válnak azokon a mobil eszközöken is, amelyeken ugyanaz a böngésző fut. Ha valaki kevesli a saját mobiltelefonos böngészője által kínált lehetőségeket, akkor természetesen ebben a témában is találhat alternatív alkalmazásokat: Delicious Bookmarks, Live Bookmarks, GoMarks.



Instant üzenetküldők: A mobilszolgáltatók egyik legnagyobb félelme csúcsosodik ki ezekben a programokban, hiszen ideális helyettesítői tudnak lenni a hagyományos, a szolgáltatók által biztosított kommunikációs formáknak (telefon, SMS), mindezt külön díj nélkül, csupán egy mobilinternetes csomag előfizetésével. Az újabb megoldások már audio- és videócsveveget is lehetővé tesznek. A programok egy része multiplatform módon több hálózat egyidejű kezelését valósítja meg, így nem kell külön bejelentkeznünk a különböző accountokkal. A legismertebb, Androidon is elérhető programok: Gtalk, Skype, eBuddy, Meebo, Nimbuzz.



Közösségi oldalak: Nagyon hamar népszerűvé váltak az összes mobilplatformon, néha már-már úgy tűnik, hogy ezeket az oldalakat legalább annyira a mobil felületekre találták ki, mint hagyományos számítógépes használatra. Minden, magára valamit is adó oldal elkészítette már (szinte az összes említésre méltó mobilplatformra) a saját oldalait okostelefonra optimalizált formában megjelenítő kliensalkalmazást, hiszen tudják, hogy napjainkban ez elengedhetetlen a sikerhez. Jó néhány aggregáló applikáció is létezik, amelyekben egy felületre összegyűjtve kísérhetjük figyelemmel a különböző „online social” történéseket.



Nem egy, ezen a területen tevékenykedő startup vállalkozás az okostelefonok megjelenésével érte el létjogosultságát, hiszen arra építenek, hogy a mindig nálunk lévő telefonunkról posztolunk olyan speciális történéseket, mint például, hogy hol tartózkodunk. Erre építő szolgáltatás például a hazánkban is egyre népszerűbbé váló Foursquare. Szintén hatalmas növekedést sikerült elérnie a Twitternek az okostelefonok terjedésével, hiszen ez az eszköz kifejezetten alkal-

mas a Twitteren szokványos, rövid bejegyzések posztolására. Arra már külön nem is térnék ki, hogy a Facebook növekedését milyen hatalmas mértékben segítette az okostelefonok populárisává válása. Mivel az egyes „social” szolgáltatásokhoz mind léteznek külön mobilalkalmazások, ezekre nem hívnám fel külön a figyelmet, hiszen a letöltéshez elég a nevükre rákeresni az Android Marketen. Ehelyett álljon itt inkább néhány, a közösségi sajtók bejegyzéseit aggregáló, ezáltal könnyebben emészthető formába hozó alkalmazás: Seismic, TweetDeck, Pingdroid.

Mire használható egy táblagép?

Manapság sok, technikai újdonságok iránt érdeklődő ember fejében felmerül a kérdés, hogy valójában mire is használható egy táblagép, sokszor odáig megy ez az évődés, hogy egyáltalán van-e létjogosultsága ennek a készüléktípusnak. Nos, erre szeretnék rávilágítani az alábbi táblázattal¹¹, kiemelve azokat a pontokat, amelyek kifejezetten kapcsolódnak a cikk témájához, azaz információink szervezéséhez.

A készülék tulajdonságaiból származó alapfunkciók	Tartalomfogyasztással kapcsolatos funkciók
óra	könyvolvasás
ébresztőóra	napilap- és magazinolvasás
Google Voice Search (hangfelismerés keresésnél)	internetezés
Google Goggles (képfelismerés keresésnél)	flash alapú tartalmak megtekintése
határidőnapló, Google Calendar szinkronizációval	e-mailezés
címlista	fotó- és képnézegetés, tárolás
csevegés, Gtalk	zenehallgatás
videó chat	internetes videók megtekintése, Youtube
hangalapú GPS navigáció	Full HD filmnézés
több mint 150.000 Android alkalmazás	oktató- és tananyagok használata
játékok	Google Body
fényképezés	Google Maps
HD videó rögzítés	Google Earth
jegyzetelés	Google Street View

Egy ilyen táblázat természetesen nem lehet teljes, hiszen az Android Marketről beszerezhető szoftverek előre elképzeltetlen funkciók elvégzésére is képessé tehetik mobil eszközünk. Másrészről pedig nem szerettem volna még egy-

arra gondolunk, hogy mindkét készüléktípus temérdek képességet magába olvasztott, megszerezve így a digitális mindenestől megtisztelő címét, ezáltal kiszolgálva az egyének személyes információszerzési szükségleteit.



Egy univerzális megoldás: Az Asus Eee Pad Transformer tablet és a felcsatolható billentyűzet¹²

szer felsorolni az előző részben tárgyalt összes PIM területet, pedig magától értetődő módon ezek mindegyike képviselteti magát a táblagépeken is. Igyekeztem a legfontosabbakat kiválasztani, hogy minél realisabb képet kaphassunk egy ilyen eszköz képességeit illetően.

A mobiltelefonok után nem véletlenül foglalkozom a táblagépek PIM-es vonatkozásaival, hiszen ezek az eszközök az okostelefonok közeli rokonai. Véleményem szerint igenis van értelme ennek a készüléktípusnak, amely elsősorban az egyszerű kezeléssel, a gyors be- és kikapcsolásból, a megnövekedett tartalomfogyasztási igény kényelmes kiszolgálásából és nem utolsósorban a bőséges PIM képességekből fakad. Egyébként nehéz volna nem észrevenni a párhuzamot a mobiltelefonok elmúlt évekbeli térnyerése és a táblagépek mostani hódítása között, elég, ha csak

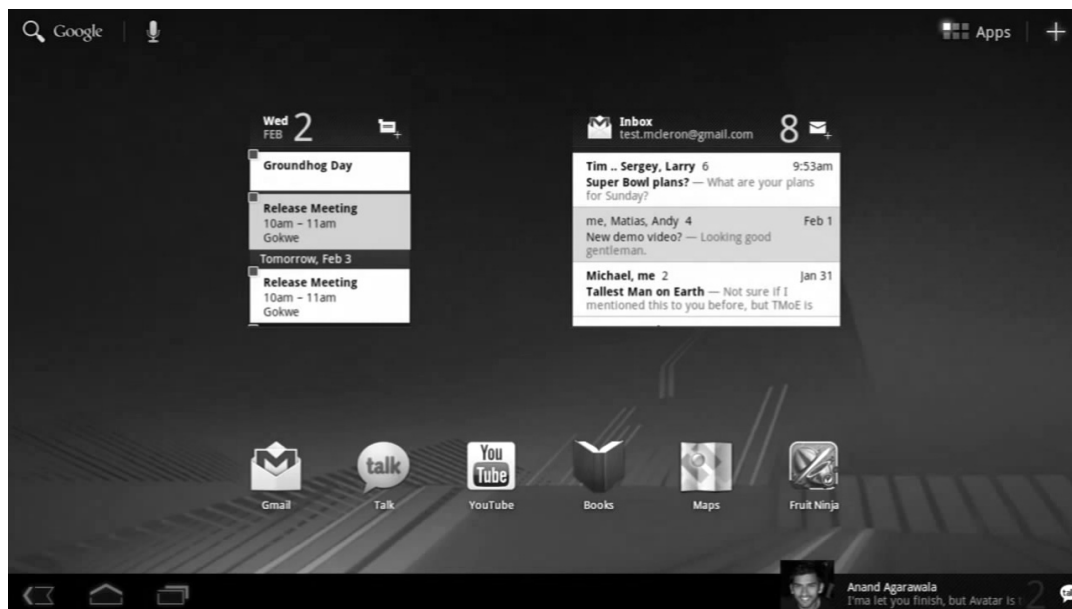
Honeycomb

Tudnunk kell, hogy az Android alapvetően egy mobiltelefonokra kitalált operációs rendszer volt egészen a Honeycomb verzió megjelenéséig. A grafikus felhasználói felület a telefonok jóval kisebb képernyőjére volt optimalizálva, a 3.0-s verzió felhasználói felületét azonban már direkt áttervezték a nagyobb kijelzőkhöz. A készenléti képernyő widgetekkel és más apróságokkal kiválóan személyre szabható, mindez kiegészül egy szép 3D-s képi világgal. Alul találunk egy állandóan látható rendszersávot a figyelmeztetéseknek, míg felül egy akciósávot az alkalmazások vezérléséhez, amely természetesen nem statikus, hanem folyamatosan változik attól függően, éppen mit csinálunk, és hol tartózkodunk

az adott programban. Tehát alapvetően egy át-gondolt, és jól összerakott interfészről van szó. A multitasking nem újdonság az Androidon, de ennél a verziónál már ez a rendszer egyik leg-erőteljesebb része. Az éppen futó, vagy a mosta-nában használt alkalmazásokat egy jól átlátható felületen jeleníti meg, megkönnyítve így a hoz-záférést. Az újjátervezett virtuális billentyűzet sokkal jobban használható, mint elődei, illetve sokat fejlődtek a szövegkijelölés/másolás/beil-lesztés funkciók is. A szövegbevitel rendkívül fontos része a táblagépeknek, ez az újítás tehát mindenképpen szükségszerű volt. A nagyobb képernyő más grafikus felhasználói felületet kí-ván, ebből adódóan a Honeycomb-ban megújult böngészőt, kamerakezelő alkalmazást, galéri-át, névjegyzéket és e-mail klienst találunk.¹³ A rendszerben található, kifejezetten a tabletekre optimalizált programok maradéktalanul kielégí-tik egy átlagos ember személyes információszer-vezéshez kapcsolódó igényeit: a Google megoldások közül elérhető a Gmail, a Gtalk, a Google Calendar, a Google Docs. Természetesen ezek mellett számos más applikáció is telepíthető, ko-rábban, az okostelefonoknál bemutatott szoftve-rek itt is elérhetőek, néhány közülük egyenesen táblagépekre optimalizált verzióban.

Könyves és könyvtári vonatkozás

Felmerülhet a jogos kérdés, hogy a személyes információszerzés miatt releváns a könyvtá-ruk számára. Még ha konkrét kapcsolódási pont-ból kevés is van, áttételesen a téma nagyon sok eleme hasznos, és érdekes lehet a könyvtárak és a könyvtárosok számára. Egy könyvtárosnak igyekeznie kell jó példával elől járnia az infor-mációk kezelésében, hiszen ez adja szakmánk lényegét, de ez következik az általunk gyakorolt oktató, és ismeretterjesztő tevékenységből is. Ki kell használnunk minden újonnan megjelenő lehetőséget, tulajdonképpen egy híd szerepét betöltve, hogy az átlagemberek is megismer-jék ezeket a lehetőségeket, és beépítsék saját információs környezetükbe. Ahhoz azonban, hogy magabiztosan be tudjuk mutatni ezeket a szolgáltatásokat, saját magunknak is alaposan el kell mélyülnünk a témában. Remélhetőleg ezt a tanulási folyamatot minél többen egy érdekes kalandozásként fogják megélni, ahol új, és iz-galmas dolgokat fedezhetünk fel. Most pedig kicsit más vizekre evezve, a követ-kező rész már csak érintőlegesen kapcsolódik a PIM témájához, azonban a könyvtárak és az új



Az Android Honeycomb felülete¹⁴

generációs mobileszközök világához annál inkább. Szeretnék bemutatni néhány, az olvasáshoz kapcsolódó androidos szoftvert, hiszen ezek hasznosak lehetnek minden, a jövőben valamilyen androidos táblagépet esetlegesen kipróbálni szándékozó intézmény számára.

Az első a Magyar Elektronikus Könyvtár online könyvkatalógusa, amely a mobil felületre való optimalizáltságával nyújt többet, mintha a mek.oszk.hu weboldalt látogatnánk meg. Az alkalmazás így definiálja magát: „*A MEK (Magyar Elektronikus Könyvtár) gyűjteményének offline katalógusa. Keresni lehet 9552 könyv, 7978 szerző, 170 kiadó, 570 téma, 5551 kulcsszó, 695 földrajzi régió és 542 időszak nevében, majd tovább böngészni a könyvekhez tartozó csoportokban.*”¹⁵ További bemutatás azt hiszem nem szükséges, az alkalmazás pontosan ezt nyújtja, nem többet és nem is kevesebbet. Néhány felhasználó nehezményezte az Android Marketben, a Könyvkatalógus letöltési felületén, hogy a program olvasásra nem alkalmas. Ez szerintem teljesen érthető, beépített olvasószoftvert nem tartalmaz, mivel nem is akar több lenni, mint a MEK androidos katalógusprogramja.

Ebből következően persze felmerül a kérdés, hogyha az említett szoftver nem alkalmas a megtalált könyvek elolvasására, akkor mivel tudunk hozzáférni az adott műhöz. Erre számos applikáció létezik, ezek közül szeretném bemutatni személyes kedvenceimet. Az alkalmazás kiválasztása egyébként jellemző módon legtöbbször a dokumentum formátumánál dől el. Univerzális, mindenre jó programot sajnos eddig nem sikerült találnom. Hazánkban jelenleg (elterjedtségi szempontból) három e-könyv formátumot érdemes kiemelni, ezek a PDF, az ePub és a PRC.

Szakmai körökben elég hamar nyilvánvalóvá vált, hogy a hagyományos, e-Ink alapú e-könyv olvasók nem igazán alkalmasak a normál oldalmérettel operáló PDF-ek megjelenítésére, ez elsősorban kis méretükből (5–7 hüvelyk) fakad. Emiatt került előtérbe a másik két formátum, hiszen ezek már nem fix oldalképpel dolgoznak, hanem dinamikusan tördelik a szöveget,

az éppen aktuális kijelzőmérethez. Szerencsére a 10 colos táblagépeknél már nem jelent ekkora problémát a normál PDF-ek megjelenítése sem, hiszen a nagyobb képernyőméretből, és a jobb nagyítási lehetőségekből adódóan kiválóan teljesít ez a könyvtári világban elterjedt archiválási formátum is. Így, ha ilyen formátumú dokumentumokat (pl. régi folyóiratok) szeretnénk szolgáltatni az olvasóink számára, akkor mindenképpen egy nagyobb méretű táblagép beszerzése lehet a jó megoldás.

Azonban most vissza a szoftverekhez! Ha tudjuk, hogy melyik formátumot szeretnénk megjeleníteni, akkor választhatunk hozzá passzoló olvasóalkalmazást. PDF-ek esetében számomra a PC-n is jól bevált Adobe Reader volt a leghasználhatóbb. E mellett említésre méltó még a VuDroid, amely elsősorban a DjVu formátum megjelenítését tűzi zászlajára, azonban meglepően szépen kezeli a PDF-eket is. Végül az Aldik-ot tudnám még említeni, mint viszonylag komolyabb applikációt, azonban fájó, hogy az ePub formátumnál elének táruuló számtalan beállítási lehetőség közül PDF-ek esetében jóval szegényesebb a választék. Annál jobban teljesít azonban ePub-ok esetében, hiszen ennél a fájlformátumnál rengeteg beállítási opció közül választhatunk, amelyek jóval komfortosabbá tudják tenni a táblagépen való olvasást. Ezen formátum esetén ajánlom még a Moon+ Reader és a FBReader kipróbálását is. Személy szerint én ez utóbbit használom általában, azonban itt is felhívnám a figyelmet arra, hogy nyugodtan próbálgassuk az Android Marketről ingyenesen letölthető alkalmazásokat, mivel csak így fogjuk megtalálni a számunkra legideálisabbat. Végül, de nem utolsó sorban, a PRC fájlok megnyitásához egyértelműen az Amazon saját alkalmazását, az Amazon Kindle-t ajánlanám.

A Magyar Elektronikus Könyvtár folyamatosan bővíti az utóbbi két formátumban hozzáférhető könyvei számát, jelenleg 200 körüli dokumentum érhető el mindkét formátumból natív módon. Szerencsére más elektronikus szövegfórmátumokat is viszonylag könnyen, és automatikusan át tudunk alakítani az említett for-

mátumokba, ehhez a Calibre elnevezésű PC-s szoftvert ajánlanám. Ez a szoftver a konvertálás mellett egyébként nagyon jól alkalmazható saját elektronikus könyveink menedzselésére is, ezáltal visszakanyarodtunk a cikk fősodrához, a személyes információszerzéshez, mégpedig annak is a könyves vonatkozásához.

Összefoglalás

Írásomban főként az androidos okostelefonok és táblagépek PIM-es funkcióinak bemutatására szerettem volna koncentrálni, hiszen tapasztalataim szerint a könyvtárosok körében is egyre inkább terjed ez a népszerű platform. A rendszer számos lehetőséget tartogat a PIM területén, amelyeket vétek lenne nem kihasználni, ezáltal jelentősen megkönnyítve mindennapi információink minél hatékonyabb menedzselését.

Ahogy korábban felhívtam rá a figyelmet, nem a konkrét szoftverek bemutatása jelenti a cikk lényegét (azért érdemes őket kipróbálni), hanem egy elképzelt információs környezet kialakítása, amely hatékonyan tudja segíteni akár egy magánember életét, akár egy könyvtáros szakmai munkáját. Az általunk kipróbált megoldások továbbadásával, terjesztésével pedig könyvtárosi hivatásunkból fakadó kötelességünknek is eleget tudunk tenni, hiszen napjaink nagy trendje az okostelefonok és táblagépek elterjedése. Segítsük tehát a velük ismerkedő embertársainkat, hogy ezen nagyszerű eszközök nyújtotta előnyök mindegyikét ki tudják használni. Ez kezdetben akár bonyolultnak is tűnhet, de a tanulás megéri, hiszen nagyon sok helyzetben rövidesen pótolhatatlannak fogjuk tekinteni a kipróbált dolgokat. Arról nem is beszélve, hogy unalmas tanulási folyamat helyett sokkal inkább beszélhetünk egy új világban való érdekes kalandozásról. Remélhetőleg a cikk eléri

célját, és kedvcsinálóvá válik ehhez az izgalmas felfedezőúthoz a kedves olvasó számára.

Jegyzetek

1. NAGY Gyula: PIM – Személyes információszerzés. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 57. évf. 2010. 11–12. sz. 458-474. p.
2. PDA - <http://hu.wikipedia.org/wiki/PDA>
3. <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/1/12/Dynabook.png>
4. <http://www.palminfocenter.com/images/pilot/pilot-1000-front-L.jpg>
5. http://www.windowsceportal.hu/imgsym/nokia_9000.jpg
6. Android is smartphone king globally; tough fight on for No. 2 spot - http://www.computerworld.com/s/article/9219811/Android_is_smartphone_king_globally_tough_fight_on_for_No_2_spot
7. <http://cdn.feelphones.com/wp-content/uploads/apple-iphone-1st-generation1.jpg>
8. http://regmedia.co.uk/2008/09/23/g1_02.jpg
9. <http://wondrouspics.com/wp-content/uploads/2011/06/iPhone-4-vs-iPhone-5-Screen-Size-Concept.png>
10. <http://androidportal.hu/sites/default/files/u5/google-nexus-prime-galaxy-nexus-samsung-leak-fake-1.jpg>
11. Nagy Gyula: Az olvasás új formája (szakdolgozat), 51. p. - <http://mek.oszk.hu/09600/09627/09627.pdf>
12. http://www.australiangamer.com/images/screenshots/4093/4093_asuseepadtransformertf10103_h.jpg
13. Android 3.0 (Honeycomb) előzetes - http://mobilarena.hu/teszt/android_3_0_honeycomb_elozetes/a_honeycomb_ujdonsagai.html
14. <http://www.cnews.cz/sites/default/files/obrazky/clanky/2011/02unor/android-honeycomb/android-honeycomb-03.jpg>
15. Könyvkatalógus: Android Market - https://market.android.com/details?id=tinyappworks.mek&feature=search_result